Број 118. У Новом Саду, у суботу 2. (15. јуна) 1912. Година XLVII.

Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаљу на један месец 2 кр. 70 пот. за четврт године 8 круна Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 25 п. на четврт године 9 кр. 75 пот. — За Аустрију за свеј остале земље на четврт године 10 круна.

Ванредним бројевима од петка цена је: На пола године 2 круне, на целу годину 4 кр За стране земље годишње 6 круна 50 потура

Поједини јутарњи бројеви стају 10 потура

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

(Јутарњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 потура од сваке врсте оваких ситних слова

Уредништво »Заставе« је у кући г. Јована Т Чавића. — Администрација »Заставе« налази се у кући, где је Милетићева штампарија главној улици бр 20.

Дописи шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији »Заставе«.

Рукописе не враћамо.

Поједини јутарњи бројеви стају 10 потура

Чек-конто 12008.

Хапшења у Загребу.

У Загребу трају непрестано хапшења младих људи, ђака од 14 до 22 године. Колико је свега ухапшено, није тачно познато, али ђаци мисле, да може бити око 140 до 150, јер их је толико нестало. Полиција о томе не даје извештаје.

Званичне „Народне Новине“ доносе, да се о току истраге, у интересу саме ствари не може много саопштити, али је установљено, да је Јукић требао извести атентат противу бана на католички празник Тјелово, за време литије, али није могао да нађе згоде. Уз то додају „Народне Новине“ само још то, да је Мирко пл. Писачић признао, да је знао о атентату, и да је било решено извршити атентат не само против бана комесара Цувајa, него и против других високих личности.

Пре неки дан пуштено је из затвора десетак ђака, и колико се од њих могло дознати, они су били испитивани о особи Јукића и некој организацији ђачке омладине. Истражују и неки револуционарни статут, што га је наводно израдила хрватска радикална омладина.

Ухапшених ђака има из Хрватске и Славоније, (Срба и Хрвата) има их из Босне и Херцеговине и Далмације. Загребачка полиција обраћала се б чкој и прашкој полицији, да преслушају, па и ухапсе некоје великошколце, који стоје у вези са загребачком омладином. Проноси се глас, да су код петнаесторице ђака нашли бровнингове револвере, онаке исте, какав је употребио Јукић, приликом свога атентата противу бана.

У ђачким круговима у Загребу приповедају, да полиција мучи Јукића тиме, што му не дозвољава спавати. Буде га свако пола сата, он се од атентата није још испавао и скоро је полудео. Кад га испитују, не зна већ више ни шта говори. Оне друге ухапшене ђаке муче глађу и дају им дневно само једаред хлеба.

Јесу ли све ове вести потпуно истините, тешко је установити. Али из свега, што су писале до сад званичне „*Народне Новине*“ и што се сигурно могло установити, јасно је, да су многи ђаци ухапшени и да полиција трага, да установи ђачку револуционарну заверу. Али се уз то види већ сасвим јасно и друга чињеница. Полиција не претпоставља, да су ванредне прилике, које постоје у Хрватској и Славонији и Угарској ванредно узбуркале духове, и да је атентат противу бана био резултат те узрујаности. То би се поклапало са искуством, које је стечено у свем свету.

Овде се из свега види, да полиција оставља на страну ванредне прилике, не води о њима рачуна и хоће да доведе атентат у свезу са неким подстрекавањем, које је бајаги долазило из Србије.

Затворен је Јанко Баричевић, председник потпорног ђачког друштва. (Он је са загребачким ђацима недавно посетио Београд. Он је био говорник и при говору пољубио српску заставу. Данас говоре у Загребу, да су приликом преметачине нашли многе доказе, који га јако коомпромитирају. Опажа се јасно, како сее тражи мост између Јукићева атентата и похода загребачких ђака у Београду. Сада тврде, да су уловили револуционарно друштво, које је имало и *бомбе*. При цеетињској парници бомбе, при великоиздајничкој парници у Загребу бомбе, и сад се опет појављајују бомбе. Наравно, чим је о бомбама реч, Настић је већ установио, да све те бомбе долазе из Србије. У Загребу нису нашли бомбе, али тврде, да их је било и да су у часу опасности, из страха од полиције, бачене у Саву. И говоре,, да су поручили гњураче, који ће гњурати по дну Саве и тражити бомбе. Иако се какве бомбе нађу, што није тако необично тешко, (каже се у Св. Писму: ко тражи — налази) онда ће бити веза између атентата и Србије установљена и биће доказано, о чему многи тако жудно сањају.

Кад су ђаци загребачког универзитета били недавно у Србији, и пролазили крај београдског краљевог дворца, и тамо је, кажу, прсла једна бомба. Пронело се, да су ђаци викали: Живео југословенски краљ! Бедан југословенски краљ, кад је са свију страна развијена мрежа око Србије, да њу увуку у Југославију, Илирство, Србохрватство, а не да она кога увуче онамо. Онда су из Београда извјавили, да се онакви узвици нису чули од ђака, а ако их је и било, да су то узвикивали једино изазивач . Но дође Јукић, па ће сад може бити добро доћи и онај погрејани усклик, који ако и није одјекнуо у Београду, а оно је одјекнуо у новинама.

Суђење на Цетињу, суђење у Загребу, суђење у Бечу (Фридјунгова парница) показала је јасно, необориво, да има једна група људи, која живи и мре, да докаже неку југословенску велеиздају, чије су жиле у Србији. И после свега онога, што су доказале мало час споменуте парнице, ми са великим неповерењем гледамо у ову четврту парницу, која се спрема. Без сумње ће показати оно, што и њена друга три брата.

Поступак Цувајеве цензуре.

Загреб, 1. јуна 1912.

Онај, ко нема непосредног додира са уредништвима загребачких опозиционих листова и са овдашњим штампаријама, не може себи ни приближно представити неписменост и суровост Цувајеве цензуре, која је нарочито своје стријеле уперила против органа наше странке „Српског Гласника“.

Већ 12. (ускршњи) број „Српског Гласника“ је по други пут плијењен на неким мјестима, који су први пут на цензури остала незаплијењена. Ради тога су читаоци већ тај број много касније добили, него што би требало.

А сваки доцнији број је још веће муке мучио, док је угледао свијета.

Али ово, што се радило са 17. и 18. бројем „Српског Гласника“, прелази сваку мјеру, што се до сада могла и од Цувајеве цензуре очекивати.

ПОДЛИСТАК.

ПРВА „МАЧЈА МУЗИКА“ У СРБИЈИ.

Напредак и боље уређење сваке познатије бање у Србији везани су за име кога владаоца, члана владалачкога дома или кога другог великодостојника. Тако је кнез Александандар Карађорђевић походио Брестовачку Бању, у округу тимочком; кнез Милош, за друге, кратке владавине своје, ишао је у Алексиначку Бању, данашњу Сокобању; кнез Михаило на Киселу Воду Буковачку код Аранђеловца, краљица Наталија у Врњце; краљевски намесник Јован Ристић у Врањску Бању; Краљ Петар у Бању Рибарску. Одлазак је високих лица у ово или оно место увек доприносио његову уређењу и полепшању, а осим тога је умножавао, редовно, и број походилаца. На тај је начин излазила обично на глас она бања коју походи владалац, па је стога и поменута Кисела Вода шесетих година прошлога века стајала испред свих других минералних вода у Србији, те се може рећи да се готово није сматрао савременим човеком онај, који није ни један пут ишао на Киселу Воду. До душе корисно је било и онда, и сада је, изићи у лепу и здраву природу тога краја, а навала је гостију изазвала и то, да се ту пре него у другим бањама подигне „Велико Здање“, које данас, хвала Богу, није осамљено.

Али за историју наших друштвених прилика нека на овоме месту буде забележено, да је на тој Киселој Води године 1866. приређена *прва „мачја музика“ у Србији*.

У другој половини јула отишао је на Киселу Воду и кнез Михаило са својом свитом и неким министрима. Тада се, и ту се, у кнежеву кабинету свршаваху најозбиљнији послови: питање о градовима у Србији узело је било одређенији вид и правац, и сада се на њему радило са свом активношћу. С Киселе Воде су слане и ту су примане дипломатске представке и релације, а родољубиви су се гости и походници ове Киселе Воде одавали слатким патриотским надама.

Међу тим — само на неколико дана пре почетка таких послова приређена је ту, око половине месеца јула, и речена мачја музика.

Глава приређивача био је Милан Кујунџић Абердар, а онај који је њоме поздрављен бејаше Ђорђе Малетић.

* * *

Добро је познато, како су Малетић и Кујунџић били вечити противници: обојица професори, обојица књижевници и песници — али се нису нигде, ни на једном мегдану могли трпети.

Малетић је био класичар и конзервативаац — Кујунџић слободоуман песник омладински. Малетић покоран свакој вишој, а оштар према свакој нижој власти — Кујунџић „бунтовник“ и „народњак“.

Познате су и анегдоте, које карактеришу обојицу: они се нису могли трпети ни на самим катедрама. И ту су један другога омаловажавали пред слушаоцима...

* * *

Одмах по Петрову дану тога лета навалише гости Киселој Води, а први се међу њима видеше кочоперни и вазда насмејани Кујунџић и старији, мален, гологлав и са брзим ситним корацима Малетић. Разуме се да је сваки од ових помодара имао не само свој круг друштва него и своје стазе шетања. Ипак њихов сусрет није био редак...

Једне вечери држаше Кујунџић малом друштву млађих људи пред сниском гостионицом испод хладника формално предавање о томе шта је мачја музика:

— Њен је друштвени значај у образованом свету врло видан. Њоме се исказује друштвени протест против политике, наопаког и штетног рада лица, која немају права на поштовање и уважење. Скупе се млади и слободоумни људи, као што сте ви, господо, па под прозором дотичне особе оспу звиждати, маукати, лајати — да, и лајати, јер је и то начин исказивања незадовољства —, лупати у канте и цименте, дувати у пиштаљке...

Кујунџић, по своме живоме темпераменту, бејаше сав раздраган својим мисионарским радом, јер виде, да се његова наука лепи за срца науке жељна.

Тада стаде говорити, како је Малетић

Прије свега је цензура већ први пут брисала и такове наводе у тексту нашега листа, који су били већ штампани у већини загребачких листова и по цензури пропуштени.

Када је уредништво брисана места испунило новим текстом, онда су цензурирани неки дијелови текста, који су по самој цензури први пут пропуштени Тај поступак је опет био тако глуп, да му нема равна Тако је н. пр. у уводном чланку 17. бр. код поновне цензуре брисан број умрлих и рањених за вријеме будимпештанских демонстрација, а те исте чињенице су донесене у свима загребачким политичким листовима, па и у самим „Narodnim Novinama".

Читаоцима „Заставе" ће по свој прилици бити познато, да су све загребачке новине — осим „Срп. Гласника" доносиле у својим ступцима обавештења својој читалачкој публици о процедури, коју има политички лист да прође услијед наредбе краљ. комесара Цувајa о штампи, док дође у руке читаоцима. У тим обавештајима није наравно ни један лист могао донијети критику нити саме наредбе нити полицајног поступка код цензурирања новина. Али ипак су слободно донесене у обавијештењима такове чињенице, из којих су читаоци дотичних листова могли дознати, зашто листови закашњавају. „Срп. Гласнику" ни толико слободе не да Цувајева цензура тако, да уредништво „Срп. Гласника" не може никако своје читаоце обавијестити нити оправдати задоцњавање листа пред њима. Изнећемо још један поступак други пут.

На тај начин хоће Цувајева цензура, да онемогући излазак „Срп. Гласника", јер држи, да ће га с једне стране материјално уништити товарењем силних трошкова, а с друге стране уздрмати повјерење међу претплатницима, па ће ови тако престати држати лист.

Ово Вам износим зато, да преко цењене „Заставе" обавијестите п. читаоце „Срп. Гласника" и да они виде, какву борбу тај лист има овде да издржи, па да имајући ово у виду сваки са своје стране допринесе, колико год може, да се уредништву и управи олакша положај у тој тешкој борби за одржање овог у Загребу јединог искреног и неустрашивог бранича српске народне мисли.

Политички преглед

Политички положај у Угарској.

Данас се састаје великашка кућа угарског сабора, те ће расправљати о војним предлозима, које је насилно, противзаконито протурио Тиса у посланичкој кући. И у великашкој кући биће борба жестока. Независно мађарско више племство живо настојава, да великашка кућа врати посланичкој кући натраг те неуставним и противзаконитим путем протурене законске предлоге. Али не седи ни влада скрштених руку, и, како у великашкој кући има врло много таких чланова, који држе са сваком владом, нарочито они наименовани, то ће независно племство тешко успети, да жигоше Тисино и владино насиље. Католички црквени велики достојници неће сви држати уз владу. Ердељски бискуп гроф Густав Мајлат међу својим друговима ради, да их задобије за опозицију. Борба ће, као што се види, бити тешка, и влада ће имати муке, да створи себи већину. Ако јој то пође за руком, онда ће се борба опет пренети у посланичку кућу, која се састаје у уторак. Лукачева влада не мисли да исправља почињене погрешке, гажење устава и закона. По речма министра председника Лукача, влада и саборска већина пристаће само на тако тобожње исправљање, да приликом расправе предлога о новацима саборска већина поново одгласа, да одобрава све што се десило у сабору. Разуме се, да опозиција на то не може пристати, јер то није никакво исправљање почињених незаконитости. Према томе ће у уторак опет доћи у сабору до борбе, а затим насиља. Бечки листови пишу, да се мисли угодити опозицији тиме, што ће влада поднети сабору слободоумну реформу изборног права и што ће Тиса одступити са председничког места, а вратиће се Наваји. Опозиција се не може задовољити ни тиме. Уз Тису починили су насиља и чланови владе и посланици мунговске странке. А и иначе, опозиција тражи, да се успостави пређашње стање, па тек онда може бити говора о успостављању мира и реда.

Румунски народни посланици о положају у Угарској.

„Пешти Напло" доноси изјаве румунских народних посланика Тодора Михаљија и Александра Вајде Војевода о политичком положају у Угарској. *Михаљи* је изјавио, како су румунски народни посланици дошли у сабор с том намером, да са народносног гледишта обележе своје становиште против војне реформе. Изненадили се, кад су видели оно чудо у сабору. Седели су мирно и нису хтели да говоре, да не би дали прилике влади, да после може говорити, како су у расправи суделовали и опозициони посланици, да је дакле расправа била сасвим правилна. Влада се сад труди, да задобије за себе јавно мнење. Изгласала је закон о породичним доплатцима чиновништву и прикупља помоћ за пострадале од поплаве. Економски положај у народу хоће да искористи у политичке сврхе. Но ако опозиција усхте да поднесе жртве за своје идејале, онда влада неће успети и победа ће бити удружене опозиције. Александар *Вајда Војевод* изјавио је, да Тиса хоће сад да се рехабилитује пред Бечом, што је био пристао на ону резолуцију о резервистама. Уједно пак хоће да осигура онако изборно право, које ће бити по вољи само олигархији. Зато се решио да скрши опозиционе странке. Али начин, како је то извео, не може се одобрити ни са парламентарног, ни са уставног, ни са народносног гледишта и мора се осудити. Тиса је задао самртни ударац угарској уставности. Устав је, на жалост, поцепан. А Тиса је створио и опасан пример, по коме могу доцније и други председници да поступе. Румунска народна странка ће — рекао је Војевод — коначно одредити своје становиште тек онда, кад наступи нов положај, а који ће наступити *са престанком политичког живота мунговске странке А то ће неминовно наступити.* У оном тренутку, кад падне Тиса и Лукач, с њима пада и странка, која је поникла из покварености и груба насиља. Од садање странке рада остаће само дрњци.

Политички догађаји у Босни.

На свечаном ручку код поглавице земаљске владе, генерала Пођорека, пољубио је министар Билински надбискупа Штадлера у руку. Срби посланици заузели су становиште против Билинсковога програма. Билински највише обилази око Јефтановића, не би ли га придобио за владину странку. Али Срби неће ни да чују, да буду владина странка, па неће гласати за прорачун и зајам. Миралемова муслиманска странка и присталице Рифатбега Сулејманпашића такође су противни зајму. Стога се озбиљно говори о распуштању сабора. Билински је изјавио, да о промени устава не може бити ни речи, бар још за 50 година! У исти мах, кад се прети са распустом сабора, спрема се и у Босни великоиздајничка парница. Нашао се нови Настић, који ће доказати, да је Народна Одбрана у Србији револуционарна, да Срби у Босни имају с њоме везе. По зворничком котару полицајни агенти нуде Србима сељацима оружје у име Србије. Босанска влада има списак Срба „великих издајника"!

Политички догађаји у Турској.

Цариградска патријаршија поднела је турској влади представку, у којој се жали, што нису изведене реформе у корист хришћана. У вилајетске управне савете узети су само епископи, а сад се хоће и то да укине. Патријаршија тражи, да епископи и даље буду чланови управног савета и да се заштите хришћанске мањине. Над државним званичницима да воде контролу мешовите комисије, чије ће чланове бирати не само Турци него и хришћани. Сличну представку послали су бугарски егзархат

од људи заслужних мачје музике, и како ће бити „покор и срамота" рода српскога, ако оде одавде без таких овација.

И то би једнодушно примљено, а за извршиоце одлука, т. ј. за стараоце око припреме и набавке каната, тенцера и других музичких инструмената, беху изабрани предлагач Милан Кујунџић, професор Естетике и Логике у Великој Школи, и Васа Кољевић, Чачанин, доцније познати агитатор и чиновник, а уз то одушевљени члан либералне странке, којој је и Малетић припадао.

* * *

Сав срећан и задовољан током ствари, оде Кујунџић у своју спаваћу собу, у којој је, због великог броја гостију, био још један чиновник из Београда. Кујунџић се са њим тек од јуче познао, али му сада поче говорити, као старом другу. Каза му, шта се спрема Малетићу за идуће вече, и изјави уверење, да ни овај господин неће изостати са оригиналне манифестације.

— Жао ми је — одговори му скорашњи познаник — али Вам не могу ту чинити друштва!

— Како то? — прихвати Кујунџић. — Па Ви, као свршени лицејац знате, да је Малетић реакционар, да је надрикњига —

— Лепо, господине, али је Малетић био мој професор. Нисмо од њега, истина, Бог зна шта научили, он је на часу читао Виланда, Шилера и друге немачке писце више ради свога задовољства, него ради наше поуке, али ипак нисмо од њега ни штогод ружнога чули. Просто: немам разлога да човеку не дам мирно спавати —

— Е, баш ми је жао! Баш ми је жао! — доврши разговор Кујунџић. — Али онда задржите целу ствар за себе —

— То хоћу, дајем реч!

* * *

Сутра дан увече прикупише се родољубиви демонстранти на уговореноме месту, и ту се изврши смотра тенцера, каната, цимената и осталога музичкога прибора. Нађе се, да је све у своме реду, пребројаше и видеше, да су сви борци ту — дакле нема издаје! Прође још неко доба и онда се, пред свршетак времена, у коме по пропису полицијском сме бити кретања и жагора, сви упутише под прозор Малетићева стана.

Већина је гостију била полегала, па је и Малетић био то учинио; само су се још овде-онде могли назрети у мраку по неки од гостију, који нису похитали лећи.

Демонстранти стадоше испод Малетићева прозора, који је био прилично висок, па на команду Кујунџићеву отпочеше ђаволску дреку.

Таква се „музика" у поднебљу Кнежевине Србије није никада чула.

Писка, дрека, тандркање, маукање, лајање, звиждање — испунише мирни ваздух.

Што је било света напољу, све се згрну у близину да види, шта је то. Што је било полегало све је поскакало, отворило прозоре и начетило се, да се чуду чуди.

Кујунџић је од усхићења подскакивао.

Уједанпут се отвори прозор и на њему се појави — Малетић.

Маукање се удвоји.

— Пис! Пис! Пис! — стаде иронично викати Малетић.

Маукање се промени у лајање.

— Чибе! Хе! Чибе! — прихвати Малетић пискавим гласом.

Тандркање достиже врхунац.

— „Славни песник Кујунџић!" — иронично узвикну Малетић. — Ха, ха ха!

Уклони се и затвори прозор.

Демонстранти викнуше:

— „Позорје духова!" — као иронија на Малетићеве драме.

По том све умуче.

* * *

Сутра дан се само о томе говорило. Малетић је усмено известио власт, није никога тужио, али је хтео да евентуалну кривицу због „паклене ларме" скине са себе.

Кујунџић је био пресрећан, па је примао чак и честитања.

Учесници пак у томе послу разнеше по Србији нову методу борбе... **А.**

и цариградска патријаршија. — Прваци арнаутски у Плаву и Гусињу одбили су позив турске владе, да се покоре. Изасланици турске владе вратили су се у Ђаковицу несвршена посла, али су Арнаути задржали Керис беја као таоца. — Међу турским министрима избио је раздор.

Русија и Турска.

Из Цариграда јављају, да су између Русије и Турске врло затегнути односи У Цариграду су јако узрујани, јер је стигао глас, да је Русија извела четири војена кора на кавкаску границу Из Петрограда се званично тврди да је у Кавказу прикупљена војска да одржи велике вежбе, али у Цариграду у то много не верују. И турска је влада наредила, да се под заставе позове по милиона војника. Велики део је већ под оружјем. Да ли се иза тих гласова крије што озбиљно, данас је тешко рећи, али прилике нису таке, да би засада могло доћи до сукоба.

Талијанско-турски рат.

У Рим је стигао извештај из Хомса, да су Турци и Арапи прекјуче напали талијанске положаје на висовима код Лебде. Талијани су из Хомса напали Турке и Арапе са стране и с леђа. Разбили су их Један део турских и арапских чета побегао је на оближњу оазу, где су их талијанске чете опколиле и уништиле. Турци и Арапи претрпели су знатне губитке. Само на висовима код Лебде има преко четири стотине лешева турских и арапских бораца. Талијани су задобили и много оружје. Са талијанске стране погинула су 2 официра и 27 војника, а рањено је 2 официра и 57 војника. — Из Цариграда је протерано до сада пет хиљада Талијана. — Милански листови дознају, да је у Млецима прикупљена талијанска војска, која је одређена, да се превезе у Смирну. На бродове је већ укрцано 12 хиљада војника, а ускоро ће укрцати још 18 хиљада.

Гадлуци самосталско-подрепашки у темишварској епархији.

Тек што су почели избори изборника у темишварској епархији, а калуђерско-подрепашка клика већ је отпочела употребу свога прљавог оружја — превару и лаж.

У општини Гаду, која лежи у темишварском протопрезвитерату, заказан је био избор изборника за недељу 27. маја (9. јуна) т. г. у два сата после подне. Тако је било и публиковано у цркви.

Народ српски у Гаду пробудио се, па неће више да је скутоноша калуђерско-подрепашке клике и неће више да трпи дахијска насиља, која се у овој епархији чине, па се решио, да се оду пре томе насиљу, па да бира за изборнике људе, који имају љубави према народу и цркви и који ће умети и моћи у нашој епархији успоставити законити ред, који је дахијским насиљем порушен. *Решио се народ, да изабере људе, који ће гласати на српску народну радикалну странку.*

Кад је то дочуло познато чудовиште од попа, Исидор Николић, а он дан пре у очи избора око 6 сати после подне пошље црквењака код неких својих присталица са поруком, да ће избор изборника бити обављен сутра дан пре подне између јутрења и литургије. На ту поруку нашле су се и саме присталице поп Исе у чуду и питали се: како то, да се може избор изборника одржати пре подне између јутрења и литургије, кад се зна, да је по закључку црквеног одбора, па и објави у цркви скупштина ради тога избора заказана за 2 сата после подне?

Сутра дан после јутрења искупише се неких 15 људи, које одборника, које пак скупштинара и када дође председник, који није знао, да ће се скупштинска седница пре подне држати, морао је отворити скупштину, јер вељаше поп Иса: „таки је налог дош'о од горе“. Одмах при почетку скупштине устане поп-Иса и рече председнику: „Ти си као председник већ по закону изборник, тебе не треба бирати“. И тако поче гласање само на једног изборника. Кад је пет скупштинара гласало и кад је поп Иса приметио, да ће његов кандидат да падне, а он прекине гласање и прогласи свога човека за изабраног изборника *Е, па кажите, да нису мудри ти подрепаши?!*

Кад се после подне око два сата искупише људи да одрже скупштину, било их је око 26 које одборника које скупштинара, тада дознадоше, да је по налогу поп-Исидора скупштина већ пре подне одржана и да су изборници већ изабрани Тада се уверише, да су преварени. Послаше црквењака по поп-Ису, но њега ни од корова. Веле да је отпутовао, а после се дознало, да се сакрио. Може се замислити, како је народ лепо китио поп-Ису! *У своме праведном огорчењу заверио се, да неће више ићи за таким духовником, који га вара и обмањује.*

Само тако, клико калуђерско-подрепашка, па ће тиме бар убрзано бити твоје „скончаније“!

Чујем да су Гађани предали уток против реченог изб ра. Но шта то хасни, кад тужиш кадију кадији.

У Темишвару 31. маја (13.) јуна 1912.

Истинко.

Допис.

Толнанска жупанија. (Наша жалост.) У толнанској жупанији лежи једна мала срп прав. црква општина Батосек, која броји око 200 српских душа. Док је том општином управљао (председник био) наш честити ратар човек, дотле су неки ве е, општинске ствари текле лабаво (забатаљено.) Но сад добисмо и ми на нашу жалост једно способније лице, а то је наш смирени духовни отац и пастир поп Славко. Кад сам споменуо ово свештено лице, држим да је поштованим читаоцима познато име, а и они шкандали које је починио у Пелмоноштору кад је хтео пароХом постати, но држим да је опет велим свима познат поп Славко. Особито лепо служи и леп глас има тако, да се народ успава кад придикује. Тако је једном приликом његов присни пријатељ, по имену Анта Мастановић заспао, у сред придике се пробуди, почне бунцати тако гласно, да га је пријатељ опоменуо да буде миран и он наш смирени поп прекине придику. После божанствене литургије народ вели: како не би човек заспао, кад не говори о ономе свецу којега славимо него Бог га зна шта.

Ако ми поштовани читаоци не замере, слободан сам описати ток једне скупштинске седнице. Пре неколико недеља наш смирени парох (председник) сазове скупштинску седницу. На дневном је реду било издавање двеју женских столица (столова у цркви) по нашим новим правилима. По председниковој наредби звонар оде некој старици Драги Петковићевој, којој рекне да после подне дође у школу, ако хоће 1 столицу да добије. Једва дочека после подне старица и оде у школу Поп Славко као презеш седи у горњем челу, пун сто папирића као званичне акте. Презеш одмах с врата на старицу викне: Шта хоћете? Она смерно рече, да је на његов позив дошла, рада би била и она једну столицу да добије. Он јој рече: То ће одбор решити. На то устане онај спавач, па викне, да она неће добити (сто) јер је њен муж од црквеног новца потрошио 200 круна. Даклем једну лаж је сирома избацио и тиме целу ову породицу оклеветао и осрамотио. Муж те старице за увреду тужи Анту Мастановића државном суду, и позвао се на поп Славка као сведока Пре суда је поп Славко пред мојим адвокатом и пред другима причао истинито целу ствар а кад је пред суд дошао, он се заклео да није чуо ни једне речи рђаве. Сад пак питам поп Славка: Зар се тако истинито проповеда слово Божје и наука Христова?

Умолио сам Његову Светост да одреди заклетву у св. храму т. ј. да се закуне Анто Мастановић, да сам ја речене новце потрошио, поп Славко да није чуо што је горњи рекао и моја супруга, а ја полажем 200 круна на св. Еванђеље као у руке самога Исуса Христа, закуну ли се сви од свег срца поклањам 200 круна св. цркви.

Несрећни поп Славко зар није доста нанео срамоте целој епархији кад је хтео место пароха у Пелмоноштору да получи (па се опекао) нека се он мане председништва, јер овде није управни одбор — то није за њега, тамо треба праведан и истинит човек.

Антонија Петковић.

Вести из места и са стране.

Нар. Школски Савет.

У седници Нар. Школског Савета, одржаној 19. маја (1. јуна), донесене су још и ове одлуке: На сва наставничка места српске учитељске школе у Г. Карловцу има се расписати стечај. — Наставница Катица Михајловић премештена је из Г Карловца на женску учитељску школу у Сомбору на место наставника Душана Темеринца, који је премештен на мушку учитељску школу у Сомбору. — Одбијене су представке црквене општина у Г. Карловцу и Пакрацу ради преузимања управе и припомоћи за издржавање вежбаоница при тамошњим учитељским школама — Завршни испити у свима учитељским школама држаће се по предлогу управа тих школа. На усмени испит зрелости, који ће се држати у Г. Карловцу дана 14. до 16. (27 до 29.) јуна, у Пакрацу 18. и 19. јуна (1. и 2. јула), односно на испит учитељског оспособљења, који ће се држати у Сомбору од 4 (17.) до 9. (22.) јуна изаслан је гл. шк. референт. — Услед извештаја управе учитељске школе у Сомбору, да је министарски повереник узео учешћа у конференцији наставничког збора и утецао на оцењивање успеха на разредном испиту, изречено је, да министарски изасланик нема права на то и умолиће се министар, да својим повереницима у том смислу даде упутства. — Уписнина код сомборских учитељских школа повишена је на 20 круна. — Пожуриће се црквене општина у Н. Саду, да што пре приступи градњи зграде за тамошњу вишу девојачку школу. — Узет је на знање допис уг. министра богочасти и јавне наставе, да је одбио уток Јове З. Медурића против избора Стевана Бенина за учитеља у Турији. — Утврђен је слог Наставне Основе за све (подељене и неподељене) срп. нар школе у Угарској с тим, да се има издати опширно упутство, у коме ће се потанко набројити наставно градиво за потпуно подељене, делимично подељене и неподељене школе.

Испит зрелости у Новоме Саду.

Под председништвом г. Антонија Хаџића, као изасланика патроната у присуству г. дра Едварда Маргалића, као владина повереника, одржан је од 10.—14. јунија по нов. кал. усмени испит зрелости у српској великој гимназији новосадској, коме је приступио 31 кандидат. Резултат испита је ово: Осморица положили су испит зрелости *са врло добрим* успехом, и то: Петар Летић, Радивој Павловић, Аркадије Замуровић, Лазар Јованчић, Павле Мирко Каћански, Грујa Медаков, Лазар Мирков и Исак Недељков; *са добрим* успехом положили су испит једанаесторица, и то: Владимир Вереш, Богдан Гавриловић, Новак Грујић, Миливој Дујановић, Владимир Јаковљевић, Димитрије Кириловић, Душан Новаков, Александар Сакач, Иван Степанов и Бранко Шупут; *удовољили су* захтевима на испиту зрелости седморица кандидата, и то: Милан Богдан, Младен Васић, Боривој Миладиновић, Коста Николић, Ђорђе Топалов, Владимир Шећеров и Богдан Јовановић. Зрелима проглашено је дакле 26 кандидата, петорица су пак упућени на поправни испит у септембру месецу, из латинског језика један, из мађарског језика један, из физике три кандидата. — Допуну испиту зрелости из грчкога језика полагало је једанаест кандидата, од којих су шесторица испит положили *са врло добрим*, тројица *са добрим* и двојица са довољним успехом.

Годишњи испити.

У српској вишој девојачкој школи у Новом Саду биће овим редом: У I. разреду у понедељак 4. (17.) јуна, у II. разреду у уторак 5. (18.) јуна, у III разреду 6. (19.) јуна, у IV. разреду 7. (20.) јуна, увек до подне. За време ових испита и пре и после подне биће отворене изложбе ручног рада, цртања и сликања у две засебне дворнице од 8 до 12 и од 3 до 6 сати. Испити су јавни и изложбе су отворене за публику. Благодарениje и распуст је у недељу 10. (23.) јуна.

За српске школе у будимској епархији.

Ученице срп. више девојачке школе у Панчеву скупиле и епархијској управи будимској послале свега 373 круне 50 филира на зидање школа у будимској епархији. Скупили су пак: Вукица Теодоровић 50 круна; Мара Ћурчин 37 круна 50 филира; Ружица Арсенова 26 круна 40 филира; Олга Ракић 22 круне 90 филира; Вера Богданов 21 круну 20 филира; Десанка Свирчев 17 круна 80 филира; Олга Мирјанић 14 круна 80 филира; Катица Алексић 12 круна 80 филира; Босиљка Вуков 12 круна 30 филира; Стојанка Стејић 11 круна; Смиља Срдановић 11 круна 60 филира; Милана Јовановић 10 круна 20 филира; Катица Кристић 10 круна; Десанка Нешковић 10 круна 20 филира; Загорка Радојчић 11 круна 60 филира; Вукосава Маленчић 10 круна; Марија Дрњак 10 круна 20 филира; Бојана Мандрешевић 9 круна 50 филира; Милена Сперњак 9 круна 20 филира; Катица Георгијевић 7 круна 80 филира; Меланија Пупић 5 крура 20 филира; Славка Журница 3 круне 50 филира; Јованка Ивков 4 круне 20 фил.; Љубица Крачунов 3 круне 20 филира; Вера Алексић 3 круне 20 филира; Марија Васић 2 круне 10 филира; Сида Палић 2 круне 80 фил.; Милица Тарајић 3 круне; Јованка Срданов 1 круну 80 филира; Катица Шиманди 1 круну; Анка Јаковљев 1 круну 20 филира; Босиљка Павлов 80 филира; Бојана Б гојевац 60 филира; Десанка Максим 10 круна 20 филира; Анђелија Зрењанин 60 фил.; Милица Пантић 20 филира; Босиљка Пуркаревић 60 филира; Марина Андрејин 20 филира; Драгиња Рашић 20 филира; Милица Попова 20 филира; Иванка Маринковић 50 филира; Нада Јовановић 20 филира; Иванка Поповић 30 филира и Божана Томић 80 филира.

Жртве Тисине обести.

Због обести и насилничке ћуди грофа Стевана Тисе, наредила је влада, да на окупу буде силна војска, жандармерија и полиција. Нарочито јадни полицаји имају тешку дужност. И дању и ноћу су на ногама чувајући обесног Тису од народне љубави и извршујући његове махните наредбе. Има их који су већ осам и више дана без преки-

да у служби. Разуме се, да су јадни људи већ по све изнурени. Прекјуче је у дворишту полицијске зграде од изнурености се срушио полицај Јован Арвајн и о камење излупао је сву главу, тако да су га тешко озлеђеног морали пренети у болницу. Јуче је пак пала нова жртва непрекидне службе због обести силника Тисе. Срушио се полицај Михајло Хода и изгрувао се. Нашли су га без свести свег у крви.

Време.

По извештају будимпештанске метеоролошке станице са запада се примиче сув ваздух и потискује ђеновску слабу депресију. Може се очекивати хладније време, местимице киша, променљиво и ветровито, а после разведравање.

Кратке вести.

— У Срему је купљено више хиљада коња за талијанску војску.

— Бански саветник Хрвојић и детектив Фучкар, које је ранио Јукић, још увек су у опасном стању. Код Фучкара је наступило запаљење слезине.

— У одбор, који ће под председништвом комесара Цувајa израђивати законске предлоге, именован је и др. Никола Радивојевић, бивши велики жупан. У том су одбору наводно заступљене све странке.

— Из многих места јављају, да је јуче и прекјуче град починио велике штете.

— Изборни срез младоболеславски у Чешкој изабрао је за посланика књижевницу Вик-Куне ницку. Политичари се препиру, да ли жена може бити члан сабора.

— Није се обистинила вест, да је умр'о кепенички „капетан" Вељем Војгт, по занимању ципелар, који је завео војнике и њиховом помоћу узео из варошке касе 4000 марака.

— У Бикишчаби је ратар Ђорђе Штефаник убио своју жену секиром, јер је био љубоморан. То су гледала њихова деца, од којих је старији, 6-годишњи дечак, одјурио по жандаре, који су Штефаника ухапсили.

— У Рецију је барон Ромео ухватио своју кћер у прељуби са ожењеним човеком и убио их Ожењени човек био је његов незаконити син.

— У северној Италији ухапшен је један аустријски капетан под сумњом шпијонаже.

— У Москви је умр'о трговац Хинкел, Немац, који је свој иметак у вредности од 12 милијона круна завештао својим намештеницима. Сви ће бити имућни људи.

— У Ражњу (Србија) ухваћени убица столно београдског пекара Михајла Стефановића зове се Момир Михајловић. Судиће му суд у Србији.

— У Галицији је полиција ономад ухапсила десет особа под сумњом, да су руски шпијони.

— Ципеларски трговац Михајло Хајдињак у Штајнбруху навукао је из фабрике робе за 200 хиљада круна и банкротирао.

Народна привреда.

Са новчане пијаце.

Са новчане пијаце у Бечу и Будимпешти стижу све неповољније вести. Још увек се осећа велика оскудица у новцу, а Аустроугарска Банка добива све више меница на исплату. И док на њу јуришају са меницама, дотле она мора у Берлин да пошље још два милијона круна у злату за исплату јулског купона на државне папире Из иноземства враћају наше државне папире, а за те враћене државне папире мора Аустроугарска Банка да изда златан новац. Нека се к томе дода, да и у спољној трговини доплаћујемо, јер смо прошле године издали скоро 870 милиона круна више него што смо примили. Ове године смо већ првог кварта издали на 27 милијона круна више. То значи, да бивамо све сиромашнији. Француска не шиље новац на страну, јер је заузета у Мароку. Све то утиче на берзе неповољно. Иноземство нерадо прима наше папире, јер и незгодне политичке прилике у Угарској много сметају.

Жетелачки штрајк.

Са многих страна стижу вести, да се спрема жетелачки штрајк. Но ове вести нису вероватне. Ако би се пак обистиниле, то би било за Угарску велика несрећа. У данашњим тешким приликама прека је потреба, да се жетва брзо сврши и да што пре уновчимо храну, јер је оскудица у новцу врло велика.

Књижевност и уметност.

Примили смо на приказ: — **Коло**. Збгласовир сложио Велимир Сперњак, парох у Избишту. Цена 1 круна. Издање и својина композитора. Препоручујемо најтоплије.

Брзојави „Застави".

Стигли 2. јуна

Догађаји у Будимпешти.

Будимпешта. Председник великашке куће Чаки изјавио је, да ће расправа о војним предлозима у великашкој кући трајати дуже, али ће се по свој прилици завршити у понедељак.

Будимпешта. Судбени сто одбио је молбу браниоца посланика Јулија Ковача, да повуче наредбу о стављању посланика Ковача у истражни затвор.

Аустријски сабор.

Беч. У одбору за војне ствари аустријског царевинског већа посланик Бачински завршио је свој говор јуче у ½12 сати. Говорио је, дакле, пуних 13 сати. Седница траје даље. — Прорачунски одбор решио је, да отпочне подробну расправу о привременом прорачуну. Одбор за правосуђе усвојио је законски предлог о поступку код заједничке војске и домобранства без измене.

Борба између Рузвелта и Тафта.

Њујорк. На конгресу у Чикагу води се жестока борба око тога, ко ће бити председник Сједињених Држава Северне Америке: Рузвелт или Тафт.

Затварање Дарданела (?)

Цариград. Вест, да су Талијани бомбардовали Смирну, није се обистинила али је у Цариграду изазвала грдно узбуђење. Поговара се, да ће се Дарданели поново затворити.

Одступио са престола.

Париз. Марокански султан Мулеј Хафид одступио са престола и настанио се у Рабату, у суседству свога брата Абдула Азиса, кога је он збацио с престола.

Немачки канцелар у Бечу.

Беч. Почетком јесени доћи ће овамо немачки канцелар Бетман-Холвег да врати посету министру спољних послова, грофу Берхтолду.

Одговорни уредник: Мита Клицин.

СВОЈЕ СТАРО

искуство налаже ми, да за одржање свежег лица, употребљавам само „Бергманов штекенферд" од љиљановог млека сапун, који се свуда добива по 80 пот. комад. 177 8—40

1907 22—

Оглас дражбе.

На основу своје одлуке Бр. С. О. 1893.|424. из 1912. год. одређујемо

усмену јавну дражбу на мање (јефтимбу)

на дан **5. (18.) јуна 1912. г. у 10 часова пре подне**, која ће се држати у званичним просторијама српске православне епархијске управе **у Новоме Саду** у ствари оправке економскиг здања и дозидања на салашу закладне земље пок. Саве Поповића у Госпођинцима.

Предмет дражбе јесу: зидарски дунђерски и столарски радови.

Прорачунска свота за све радове укупно чини: 1869 К 20 пот.

Пишманлук је 200 К, којих има сваки дражбоватељ да положи у готову новцу, пре но што отпочне дражба; досталчев пишманлук пак задржаће се у име јамчевине и на даље.

Нацрти и прорачун могу се свакодневно за време званичних часова увидети у писарници епархијске управе у Новоме Саду.

У Карловцима 30. маја (12. јуна) 1912.

914 2—2 **Саборски одбор.**

ЗБОГ СЕОБЕ — РАСПРОДАЈЕМ — у Срем. Карловци — СЛЕДЕЋЕ СТВАРИ —

1. **Свилену гарнитуру за салон и намештај за шпајзецимер.**

2. Изврсна вина у бурадима: 500 литара **Ружице** из године 1911.; 500 литара **Ризлинга** и 400 литара жуте **скадарске** из године 1908.; 100 литара старе **препеченице** комове ракије; 50 литара у боцама **коњака**.

3. Важно за г. техничаре: Luegers Lexikon der gasamten Tecknik друго потпуно издање у 8 свезака. Све су ствари добро очуване и у добром стању.

Г. г купци нека се изволе одмах, а најдуже до 25. јунија обратити власници

Анастасији удов. инжињера **Јована Татића, рођ. пл. Рогулић**
у Срем. Карловце. 906 1 3

†

Јавна захвала.

Вељом тугом поражени смрћу наше миле матере

Јелисавете Црнобарић

свештеничке удове

овим се најтоплије захваљујемо високо-ученој господи лечницима дру Милошу Мојићу, дру Јарославу Данешу, дру Карлу Далику, војном лечнику и дру Урошу Борићу, који су у дугој и тешкој болести нашу премилу и добру матер лечили, те све своје теоријско и практично знање употребили, да тешку бољу нашој премилој мајци олакшају. Исто тако хвала нека је и пречасној господи свештеницима Вељку Вељковом, пароху грабовачком; Драгомиру Радошевићу и Душану Страхинићу, који су при опелу чинодејствовали и својим лепим чинодејством ову тужну свечаност увеличали и нашу милу матер до вечне јој куће одпратили.

Хвала буди хрватском учитељском збору, односно једној и другој управи ниже пучке школе, који су својим изасланством саучешће у тузи нам изјавили; такођер велика хвала нека је појединим члановима поменутог збора, који су нам лично и писмено своје учешће изјавили. Понаособ хвала високопоштованој господи Тоши Василићу, градском начелнику; Мати Мизлеру, потпредседнику; професорском збору овдашње реалне гимназије, као и осталим грађанима и чиновницима, који су при опелу миле нам покојнице присуствовали.

А нарочито хвала нека је отменим грађанским и чиновничким госпођама, које су се у лепом броју око миле нам покојнице искупиле и своје дубоко саучешће нам изјавиле. Најзад хвала свима онима, који су нам лично својим посетама, као и онима, који су нам писмено своје учешће у великој тузи нам изразили и тиме донекле за ненакнадним губитком нашу тугу ублажили

У Митровици 25. маја (7. јуна) 1912.

У име целе ожалошћене породице:

Зорица Трумић рођ. **Црнобарић**, кћи.
Душан Црнобарић, син. 876 1 1

†

Тужним срцем јављамо свима сродницима, пријатељима и познаницима, да нам је наш добри и никад незаборављени супруг, отац, брат, деда и ујак

ГЛИША КИРИЛОВИЋ,

умиров. биљежник

после дугог и тешког боловања 30. маја (12 јуна) у 10 сати изјутра у 83. год. живота у вечност преселио.

Тело милог нам покојника опојаће се у четвртак 31. маја (13. јуна) у 5 сати после подне у овдашњој св. Ђурђевској саборној цркви, а затим на успенском гробљу сахранити.

Нови Сад, 31. маја (13. јуна) 1912 год.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

Супруга: Марија Кириловић рођ. Лазић. Синови: Јован Кириловић, Стеван Кириловић. Сестра. Наталија удова Ракић рођ. Кириловић. Кћери: Ана Кириловић, Марија Костић рођ. Кириловић, Катица Николајевић рођ Кириловић. Зетови: Александер Костић, Страхиња Николајевић. Снаје: Анкица Кириловић рођ Маширевић, Каролина Кириловић рођ Чик. Унучад: Никола Кириловић, Бранислав Кириловић, Катица Костић, Десанка Костић, Борислав Костић, Милојка Костић, Јелка Костић, Ђурица Николајевић, Беба Николајевић, Борислав Николајевић, Анђелија Николајевић, Вера Николајевић. 922 1 1

Јефтин конвикт

у *Великом Бечкереку*. У заводу за васпитање дечака уз грађанску и вишу трговачку школу. Уписнина за целу годину стаје К 40·—, месечно се плаћа К 38·— за издржавање. Опширнија извешћа даје Erdös Béla, tanár, Nagybecskerek. 704 5—

Ловачких пушака

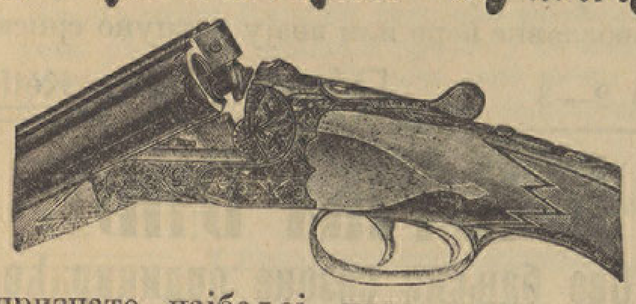

у признато најбољој, прве врсте изради, у свима ценама; даље пиштоља, револвера Бровнинг системе и све остале за лов потребне ствари — поставља стара добро позната фирма

Prvo Ferlaško tvórničko društvo oružija

PETAR VERNIG **društvo sa ograničenim jamstvom, u Ferlachu, Koruška.**

Ценовнике на захтев шаље бадава. — Оправке врши најјефтиније. 700 2-10

Ново-отворена гвожђарска трговина

БРАЋЕ ОКРУТЦКИ

„Код Белог Слона“ у Тителу

препоручује своје богато стовариште сваковрсне гвожђарске робе, коју повлачимо из првих енглеских и француских фабрика.

Прима штајерских осовина, штајерског гвожђа, најбољих плугова са свињском главом, Улмер фабричног кујнског посуђа, алата за столаре, окова за врата и прозоре; ексера, артије за покривање олаја за машине. — Сву овде наведену робу **продајемо по најјефтинијој цени** тако, да наше занатлије могу исту набавити јефтиније него ма где.

Препоручујемо се пажњи п. публике из места, као и са стране, и молимо за што обилнију потпору.

БРАЋА ОКРУТЦКИ, Тител
„Код Белог Слона“. 874 2-5

СРПСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

у Београду тражи за свој пловни парк и посао песка

ДИРЕКТОРА

Позивају се сва лица, која се интересују за овај посао, да се јаве Банци са својим понудама и документима до 15. јуна ове године.

Првенствено право имају у опште техничка лица или наутичари, који владају немачким или француским језиком.

Плата је по споразуму до 6000 динара са процентом.

Детаљна обавештења о дужности директора могу се добити у Банци сваког радног дана од 10 до 12 часова пре подне.

Београд, маја 1912. год.

861 3—3 **УПРАВА.**

Заштитна марка „ЛЕНГЕР“

LINIMENT CAPSICI COMP.,

замена за

Anker-Pain-Expeller

је старо опробано кућевно средство, које се од многих година као поуздан лек против костобоље, реуме и кавеб употребљава.

Опомена. Због подражавања, која жање вреде, треба при куповању бити пажљив и увимати само оригиналне флаше у кутијама са заштитном марком „Ленгер“ и фирмом **Richter**. — Са ценом од 80 потура, 1 кр. 40 пот. и 2 круне може се у свима апотекама добити. Главно стовариште код: Јосифа пл. Терека, апотекара у Будимпешти; Влада Југовић, Pharmacija Salvator Stayar Ungarn. 1702 30 42

Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen“ in Prag, Elisabetstrasse №. 5. neu.

ЖЕНИО БИ СЕ!

Србин трговац у *вароши* 228. год. стар пријатне спољашности, кои има своју радњу 4. год. која прави К 100.000 обрта годишње, чија је будућност осигурана, рад би био оженити се српкињом, која имаде К 10.000 мираза, а ако је више не шкоди. У оскудици познанства и обвезаношћу послом, изабрао сам овај пут за женидбу. За то не устручавајте се Српкиње. Понуде са сликом ваља слати под знаком „*Трговац*“ на администрацију „*Заставе*“. Дискреција зајемчена. 865 2—3

КАРЛСБАД.

ДОМ БРАЗИЛИЈЕН

препоручује пошт. посетиоцима Карлсбада угодне станове потпуно модерно намештене у близини вода и кост се у кући може добити. — **Цене умерене.** 790 4—5

За посету моли МАРИЈА ПЕТКОВИЋ.

Адреса: HAUS BRASILIEN Parkstrasse.

Лифт, телефон, купатило и електрично осветлење.

РИБАРСКА БАЊА

на подножју планине Јастрепца. — Жељезничка станица Ђунис. 540 метара надморске висине. — Сезона од 1. маја до 1. септембра.

Дугогодишњи бањски лекар др. Васа Димитријевић.

Чувена лековита природна сумпорна вода 38° С. Лечи све врсте ревматизма, невралгију, подагру, сифилис, скрофулосу, анемију, болести гениталних органа, парализе, разноврсне поремећаје кретања, кроничне катаре органа за дисање, болести трбушних органа, срчане болести, кожне болести и женске болести.

Одлично климатско место за слабуњаве и малокрвне особе и за дуже борављење деце.

Топло купатило са три засебна басена и 36 када порцеланских и бетонских душевима, одељењем за масажу и презнојавање (судаторијум).

Хладно купатило са три басена и три породичне каде са душевима.

Кур салон са великом трапезаријом, биљарском собом, салон за женске са клавиром и читаоницом

Гостионица прве и друге класе, кујна укусна и здрава, јело и пиће по ценовнику који је од Министарства одобрен. Пића добра и природна.

Посластичарница и бифе. — Пошта, телеграф и телефон. — Апотека са свима медикаментима.

Музика, парк са водоскоком, стазе кроз шуму и остале удобности.

Преко 300 удобних и разноврсних соба у ново подигнутим модерним вилама.

ЦЕНЕ СУ СТАНОВА:

ВРЕМЕ	Соба са 1 креветом са постељ. стварима	Соба са 2 кревата са постељ. стварима	Соба са 2 кревета без постељ. ствари
Мај и Август	1.50 до 3.— дин.	2.50 до 4.— дин.	1.— до 3.— дин.
Јуни и Јули	2.— „ 4.— „	2.50 „ 5.— „	1.20 „ 3.50 „
1 Септ. до 30. Априла	1.— „ 2.50 „	1.20 „ 2.50 „	0.60 „ 1.50 „

Ближа обавештења и проспекте даје Управа Рибарске Бање.

Врачарска Штедионица

852 2—10 **концесионар Рибарске Бање.**

ПОЗИВ НА УПИС ДЕОНИЦА ДРУГЕ ЕМИСИЈЕ

учитељског деоничарског друштва „НАТОШЕВИЋ“ у Новом Саду.

На основу решења ванредне скупштине учитељског деоничарског друштва „Натошевић“ одржане у Новом Саду 9. маја 1912.. год:

1. Отвара упис на 1000 комада деоница нове емисије по комаду 50 круна, од којих ће се добити још 50.000 круна деоничарске главнице.

2. Садашњим деоничарима даје се право на сваку стару деоницу једна нова деоница нове емисије, уз цену од 50 круна по комаду.

3. Нови деоничари с обзиром на резервни фонд новчаног посла, књижаре и штампарије, који са дотацијом из 1911. год. износи свега 28.154 круне 40 пот. и на коме ће и они имати једнака удела, плаћају на сваку деоницу 70 круна у готовом.

4. У име уписнине плаћају и стари и нови деоничари 1 К по деоници, одмах при упису

5. Пријаве за упис примају се до 31. јула 1912.

6. Деонице нове емисије имају се у течају 1912. године у 15 (петнаест) оброка потпуно уплатити и то:

Стари деоничари плаћају за 1—14. оброка по К 3·50 по деоници, почевши од 1. до 15. августа 1912. год, па сваког даљег месеца од 1. до 15. дана у месецу, а 15. оброк плаћају 1 К по деоници од 1—15. октобра 1913. год.

Нови деоничари плаћају први оброк од 1. до 15. августа 1912. год. К 7·— по деоници, а даље оброке од 2—15., плаћају са К 4·50 по деоници, почевши од 1—15. септембра 1912. год. па сваког даљег месеца од 1—15. дана, закључно до 15. октобра 1913. године.

7. Уплате ће друштво полугодишње до 31. децембра 1913. укамаћивати са 5% чисто.

8. Деоничари са деоницама нове емисије стичу деоничарска права тек од 1. јануара 1914. године и по томе таке деонице не дају права гласа на скупштини за рад и рачуне за годину 1912. и 1913.

9. Они деоничари који своје право на деонице нове емисије до 31. јула 1912. год. не пријаве и I. оброк не положе у гореозначеном року губе своје право првенства.

По §. 18. статута д. д. „Натошевић“: Ако деоничар ни на писмени позив управног одбора за 30 дана не исплати плативе и заостале рате, губи 25% од уплаћене своте, која се уноси у резервни фонд, а преостатак му се ставља као улог На место таке деонице издаје управни одбор нову.

10. На сваку уплату издаје управни одбор привремену потврду, а деонице тек онда, кад се за све деонице потпуно уплате по 50 круна, односно 70 круна.

11. Од деоница уплаћених са 70 круна, припашће сувишак од 20 круна, што прелази преко номиналне вредности деоница, по одбитку трошкова, саразмерно резервним фондовима новчаног посла, књижаре и штампарије; исто тако и сувишци од уписнине.

12. Они деоничари, којима је у смислу скупштинске одлуке од 1908. године ⅓ уплате од 16·67 К уписана у добро, могу у смислу те скупштинске одлуке ту трећину употребити на уплату деоница нове емисије, а то ће се обрачунати при уплати последњих оброка.

13. Право опције не може се пренети на другог деоничара.

14. Досадашњи деоничари имају при упису нових деоница, послати своје деонице прве емисије, да се на њих прибележи право опције.*)

Из седнице ванредне скупштине Учит. д. д. „Натошевић“ у Новом Саду, одржане

У Новом Саду, 9. маја 1912. год. 785 3—3

Управни Одбор
Учитељског д. д. „Натошевић“.

*) Да би се избегли излишни поштански трошкови деоничарима, чије су деонице после о. г. одржаних скупштина остале у заводу, послаће се исте натраг, кад се на њих прибележи пријава за право опције. Који деоничари не пријаве ништа до 31 јула о г., а деонице су му у заводу, послаће се исте натраг 31. јула о. г.

МАНУФАКТУРНА и МЕШОВИТА ТРГОВИНА

Милоша Теодоровића

У СТ. СИВЦУ

потребује млађег помоћника мануфактурне струке, који може у радњу ступити одмах.

921 1-2

МЛАДА ЖЕНСКА

из боље куће *тражи место за домаћицу* или *код деце*. У овом занимању пробавила је већ шест година. За атресу уписати АДМИНИСТРАЦИЈУ овога листа. 902 1. 3

Нове Књиге: Дела Ђуре Јакшића К 15·— Др. М. Тривунац: **О Немцима** К 2·50. **Златни Праг** илустровано 30 филира. — Гершић: **Светозар Милетић, о години 1848.**

Шаље и на отплату, издавач:

Напредак - Земун.

903 1—10

Др. ДРАГОЉУБ ШРАГА

специјалиста и оператор за болести носа, грла и ушију

ИЗ БЕОГРАДА

ординираћа за време сезоне у

ВРЊАЧКОЈ БАЊИ

Вила Арновљевић.

879 1—5

ТРГОВИНА ШПЕЦЕРАЈА, ПОРЦУЛАНА, СТАКЛА И БРАШНА

КОД ГРАНИЧАРА У ШИДУ

потребује МЛАЂЕГ ПОМОЋНИКА који у радњу ступити може одмах.

905 1—2 **ЂОКА МАРИЋ Шид.**

СВЕТОГ ПЕТРА ДУПЛО МАЛАТА ПИВО!

од

Браће Рајнингхаза

деоничарског друштва у ГРАЦУ.

Једино стовариште за НОВИ САД и околину код: 912 1—2

КЕРТЕС АРНОЛД

Ракоцијева (Футошка) ул. бр. 13.

Женидбена Понуда.

Момак 28 година стар, интелигентан, без икаквих мана и недостатака, кафеција у Београду, **ожeнио би се младом удовицом или девојком,** које се у гостионичарском послу разуму и да имају нешто миразз.

Понуде треба упутити под знаком „ЖЕНИДБЕНА ПОНУДА“ на администрацију „Заставе“. 846 2-3

Дискреција потпуно зајемчена.

БАГЕР-МАЈСТОР

потребан је Српској Централној Банци у Београду; који потпуно разуме посао на пливајућем багеру. Плата по споразуму до 3000 динара са процентом. Писмене понуде примају се до 10. јуна ове год.

Београд, маја 1912. год.

862. 3—3 **УПРАВА.**

Дражбени оглас.

Српска православна црквена општина у селу Крушедолу расписује дражбу на мањак **ради доградње парохијског стана.**

Дражба ће се одржати у селу Крушедолу дана 3. (16.) јуна 1912. у 8 сати пре подне у школским просторијама.

Одлуком епархијског административног одбора од 11. (24.) маја 1912. бр. $\frac{529,645,679}{410}$ 1912. одобрена је у трошковнику предвиђена свота у износу од К 7.588·75.

Сваки држбователь дужан је положити 10% у име јамчевине.

Црквена општина задржава себи право поверења према подузетнику.

За зготвовљен план и трошковник има подузимач црквеној општини на дан дражбе положити своту од К 151·76.

Трошковник, план и услови дражбе, могу се свагда код перовође видети.

Српска православна црквена општина у селу Крушедолу, 26. маја (8. јуна) 1912.

Перовођа: **Милан Николић.** Председник: **Гавриловић.**

885 3—3

Основана 1874. г. Основана 1874. г

Част ми је, п. н. грађанству из места и са стране до повољног знања ставити, да се може код мене добити по повољној цени

НАЈБОЉИ УЖАРСКИ ПРОИЗВОДИ

као сваковрсних пајвана, штрањака, улара и аласке преће.

Даље: цакова, пољава, безова, *дебели кудељних цакова.*

Разноврсна *ишлига* и *конаца* за сараче и папуџије; *покроваца* за покривање коња, *мантлова* за кишу, *канапа* за везивање дувана, *канапа* за везивање снопова, *пољава* што не прокишњавају, *вреће* за вуну, *платнених каблова* и *рафије* за везивање винограда и још много других у ову струку спадајућих артиклова.

Објављујући ово, молим поштоване потрошаче горенаведених ствари, да ме што обилније у мом занату потпомогну, уверавајући их, да ће код мене најбоље и најсолидније бити послужени.

С поштовањем:

Милан Дакић, ужар

690 10— СЕГЕДИН,

Tisza Lajos körút 32. sz.

Шпецерајску и мешовиту ТРГОВИНУ

у Вуковару

која прави 70.000 круна промета,

због већег предузећа предајем.

За примање исте потребан је капитал 8—12 хиљада круна. Поближа извешћа даје власник **ЈОВАН БРАНКОВИЋ,** Вуковар. 863 3—3

АПОТЕКАР СТ. ШТРАСЕР

У Ср. КАРЛОВЦИМА

узео би под повољним условима једног

ПРАКТИКАНТА

из боље куће, који је 6 гимназијских разреда свршио. 788 6—

ПОМОДНО МАНУФАКТУРНА И КРАТКЕ РОБЕ ТРГОВИНА

Д. М. ГРОЗДИЋА

У БЕЛОВАРУ

потребује 2 врсна и вредна помоћника, и то: један да је кратке робе, а други мануфактурној струци вичан Они, који су у бољим радњама сервирали, као и они, који су вешти у аранжирању излога имају првенство. Своје понуде којима треба прикључити слику нека упуте на горњу форму одмах.

881 2—3

ПРОДАЈА ТРГОВИНЕ.

Своју мешовиту трговину, која је у вези са неограниченим правом точења, гостионицом и фабриком масла **у свему** најмодерније уређена, са прометом **од 100.000 круна,** због примања другог већег предузећа уз повољне услове продајем.

Рефлектирати могу само таки, који су православне вере или знају потпуно српски.

890 2—3 Dózsa Márk Kétfél.

ВРЊАЧКА БАЊА.

Ове бањске сезоне ординираће у Врњачкој Бањи:

Dr. МИХ. М. ВЕЛИЧКОВИЋ,

лични лекар Њ. В. пок. краља Александра. 829 4—5

2 НОВА мала МОДЕРНА БИЛИЈАРА

100 комада врло кратко време употребљених буради за вино, тако рећи нових, 1 ПУМПУ за ВИНО са цевима заједно. 2 Гвоздена бурета, која служе као ладњаци при печењу ракије са свим нови. Све овде наведене ствари продајем врло јефтино, скупа или појединачно.

JOHANN SCHMIDT

845 3—10 Bacsfeketehegy.

ЂАЧКИ ПАНСИОНАТ У АБАЦИЈИ!

Отвара се у **вили Швајцерхов**

од 1. јула т. г. п. р.

Потпуна опскрба са купањем стаје 6 круна дневно, примају се и деца испод школског доба.

Ради распореда ваља се у напред пријавити.

Подробније обавештаје даје

Славка Поповић

учитељица в. дев. и муш. школе

555 10—10 **у Оточцу** Хрватска.

МЛАД ЧОВЕК!

Из боље куће кои влада *српским*; *немачким* и *мађарским* језиком, може добити место као

ПРАКТИКАНТ У АПОТЕЦИ

КОД СПАСИТЕЉА

понуде треба упутити на потписаног:

BELA KÜCHLER, VERSECZ

868 2-3 Gyógyszertár „A Megváltóhoz“.

СВОЈУ МАНУФАКТУРНУ, ШПЕЦЕРАЈСКУ и КРАТКЕ робе ТРГОВИНУ, која постоји од више година на овдашњој пијаци и прави промета 35—40.000 круна годишње **вољан сам из слободне руке предати.** Потребна готовина 10.000 круна, а остало уз јемство — Првенство имају Срби. 821 5-5

ОРЕСТИЈЕ ПАВЛОВ, Ст. Шова, Бачка.

НЕ ЧИТАЈ!!

него користи се приликом која ти се пружа, те набави сву ову овде означену робу само за 14 круна и то: 1 пар било мушких или женских финих шевро ципела ма какве величине; 1 врло леп тачно радећи од никла сат; 1 дубле ланац који се не може разликовати од златног ланца; 1 електрична за џеп лампа, 1 патент упаљач за цигаретле. Само 14 круна, ризик је искључен, јер ако се роба не допада новац се враћа натраг.

Сваки ко своју атресу пошље може леп новац зарадити. Траже се агенти за сва места

Влајко Игњачев

експортна радња у Јозепову

740 9-10 п. п. Törökkanizsa.

ХРЂАВ ЖЕЛУДАЦ

проузрокује све могуће болести. Основа здрављу је добро варећи желудац, а да се то постигне ваља употребљавати **Ђарматијев УНИВЕРЗАЛ И БАЛЗАМ** који је са свога пријатног укуса припознат као домаће средство противу лошег варења које треба свако јутро на ште срце у кафеној кашичици узимати, јер дејствује на лаку пробаву без икаквих напона, у опште је средство које својим пријатним укусом не проузрокује непријатне последице. **Ђарматијев Балзам** ванредно дејствује на апетит, одстрањује непријатан задах из уста, растерује напоне и грчеве у стомаку и цреви, дејствује противу колике и болова цигерице, а уз то му је цена тако ниска да га може свако набавити. Једна боца за пробу стаје само 1 К, 12 боца са поштарином К 12. — Добива се само код произвођача

EMIL GYARMATI АРОТНЕКЕ BAJA

Препродавцима дајем велики рабат.

Препоручујем уједно и свој КОСМЕТИЧНИ ЛАБОРАТОРИЈУМ!

Проспекте шаљем бадава. 910 1—10

Ако са „ФОРХИНОМ“ прскате,

I-во што је мање бриге,

II-го што је мање посла

III-ће што је мања надница!

60 23—50

јер је „ФОРХХИН“ млого се усавршио

као БОРДОСКА ЧОРБА

кад је готов! Јако пријавања за лишће! и ма како по роси прскали њиме, талога не остаје. Млогооброј не писмене изјаве признања! *Исто тако произвађамо бакарно-сумпорран и Бордоски прашак који је био доссад патент др. Ашенбранда Упутст. бадд. и франко*

ФОРХИН фабрике

BUDAPEST VI. Váczi-ut 93.

Заступник у Новом Саду ИСИДОР КАНТОР.

ЕРМЕЛЕШКО ДЕЛИКАТЕС ГРОЖЂЕ

од најплеменитије феле, као бисер чабе, пламенке, мускаткинг, и још многе друге феле.

Препоручујем и разашиљем по 5 кила у корпама по К 3·50 пот. у свакој количини. 843 2 - 3

KÁROLYI LAJOS

ИСПОРУКА ТАЧНА

B. Dioszeg
Érmelék

Соколских Капа

Најновијег прописа Српских

Соколских Капа

по К 4·— добија се код

Лукић и Јанковић

у МИТРОВИЦИ Срем.

Пропишних Српских

DARUVAR

КУПАТИЛО

Станица јужне жељезнице.

Минерално и блатно купатило 34—45° C фанго лечење, лечење ладном водом, и са лежањем на свежем враку. Купке са угљеном киселином. Ваздушне и сунчане купке. Умерене цене. Проспект шаље управа купатила Дарувар, Славонија. 666 6-14

КЛУПСКИ СПЕЦИАЛИТЕТ

(Clubspecialité)

може се добити у свакој финој трафици

1 кутија по сто чаура са цигирете 70 п.
1 књиж. артије за цигар. (70 лис.) 12 п.
1 „ „ „ „ (120 лис.) 20 п.

Заштитна марка

Заштитна марка

По лекарском савету листићи нису штампани, али сваки листић садржи транспарентан потпис фабриканта Modiano. Може се добити код Јована Ернста и синова у трговини дувана и специјалитета на велико. 2085 20-20

СРПСКА ШТЕДОНИЦА Д. Д.

У ОКУЧАНИМА

ПРОДАЈЕ: три градилишта у средини места Окучани, која су згодна за сваки обрт. — *Рефлектанти нека се пријаве најкашње до 25. јуна* о. г. по новом календару ради поближи увјета. 884 2—3

МЛАДИЋ, који је свршио 4 разреда трговачке академије и који влада перфектно **српско-хрватским** и **талијанским језиком**, а по потреби немачки и француски, тражи себи место у малом месту (селу) Срему и то код политичне општине или земљорадничке задруге. Место би могао наступити одмах. — Атреса на управу листа „Sokol“ Zagreb. 900 2—3

КУЋА у Новој Градишки са поседом, баштом и шљивиком до $2^1/_2$ јутра подкућнице даље $^1/_2$ јутра винограда у брду 1 километар од куће удаљена. Због породичних околности продајем под врло повољним условима. За поближа извешћа обратити се на: 825 4-5

Винка Брозовића - Н. Градишку.

Ад. П. Г. 51/през. ех 1912.

СТЕЧАЈ.

У српској православној великој гимназији карловачкој расписује се овим стечај на упражњено место учитеља за класичну филологију, евентуално за српски језик као главну и класичну филологију као споредну струку, које се има попунити почетком школске године 1912/13.

Плата је суплентска 1600 К; за испитаног професора основна је плата 2600 К са 560 К станарине.

Ваљано инструиране молбе треба слати потписаном председништву најдаље до Преображења, 6. (19.) августа т. г.

У *Карловцима*, 28. маја (10. јунија) 1912. год.

Председништво Патроната српске вел. гимназије карловачке

Лукијан с. р.
патријарх.

919 1—3

Ад. П. Г. 50/през. ех 1912.

СТЕЧАЈ.

У српској православној великој гимназији карловачкој расписује се овим стечај на упражњено место катихете и ексхортатора, које се има попунити почетком школске године 1912./13.

Плата је суплентска 1600 К; за испитаног катихету основна је плата 2600 К са 560 К станарине.

Ваљапо инструиране молбе треба слати потписаном председништву најдаље до Преображења, 6. (19.) августа т. г.

У *Карловцима*, 28. маја (10. јунија) 1912. год.

Председништво Патроната српске вел. гимназије карловачке

Лукијан с. р.
патријарх.

918 1—3

Број 519. ех 1912.

ПРОДАЈА економских справа.

Јавном усменом дражбом продаваће се ове економске справе:

1.) Дана 18. о. м. по нов. кал. на салашу манастира **Беочина** (код жељ. станице) у 2 сата после подне:
1 вршалица (у добром стању),
затим 2 крњаче, неколико кола, плугова и др.

2.) Дана 20. о. м. по нов. кал. у манастиру **Бездину** у 10 сати пре подне:
1 стари локомобил (неупотребљив),
1 вршалица (употребљива),
2 сејачице и 1 грабље.

3.) Дана 22. о. м. по нов. кал. у манастиру **Св. Ђурђу** у 10 сати пре подне:
1 локомобил од 8 коњских снага
1 вршалица (обоје у доста добром стању),
7 плугова, неколико кола и друго

Карловци, 12. јуна 1912.

НАДЗОРНИШТВО
срп. прав. нар. црквн. добара
У КАРЛОВЦИМА.

920 1-1

НА ЗНАЊЕ

сваком ко има клавир па га жели полирати, штимовати или ма у чему оправити. Обилазећи с радеником наше муштерије по свим крајевима можемо том приликом вакі клавир узети у посо, ако нам се за времена пријави. 592 7-12

БРАЋА МИХАЈЛОВИЋ У БЕЧУ.

стовариште клавира, пијанина и хармонијума.

WIEN V., — Margaretenstrasse № 80.

НОВАЦА

позајмљује приватиер реалним људима по 5% са 5 годишњим за отплату ратама. — **KRONOVSKI R.** postlagernd **Berlin 47.** 909 1—52

ПРОДАЈЕМ КУЋУ

у Сомбору, предграђе црвенка, близу железничке станице. У којој је велика башта засађена воћкама, са потребним стајама продаје се из слободне руке. Срби имају првенство. **МИЛАН МАШИРЕВИЋ**, Баја, Ференц улица број 10. 859 3—3

СРПСКА ИНДУСТРИЈСКА БАНКА

ВЛАДИСЛАВА КОСТОВИЋА и КОМП.

У БЕОГРАДУ

потребује за своје **агентурско оделење**

КОРЕСПОНДЕНТА,

који сем српског влада потпуно и немачким језиком. 878 2—4

COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE

Француска линија

Редовна директна линија брзих бродова

ХАВР-НЕВЈОРК

и

КАНАДА

Виа Базел (Швајцарска) Париз

Канцеларија: Budapest, VII., Baross-Platz 15. 724 5—35

Адреса за телеграме: Trausat Budapest.

ПРОДАЈЕМ

178 катастралних јутара разорене шумске земље (оранице)

врло добре по квалитету потпуно одговарајуће бачкој земљи. Земља се налази 8 километара од вароши Лугоша у Банату уз село Поганешће, до земље води каменити друм уз село Поганешће, радна снага врло јефтина, цена само са зградама без летњег усева по јутру 720·— круна са летњим усевима сејаћим и вршаћим стројевима и свим фундусима као свињама око 110—140 комада овцама и т. д. продајем за цену од 800·— круна За ближа извешћа обратити се мени власнику

МИЛАНУ Т. ЈОВАНОВИЋУ

казанцији

1978 25-52 **Нови Сад (Ujvidék)**

ЈЕВТИН НОВАЦ!

Набављам јевтин новац на хипотеке, и то на орећу земљу, винограде, а и на куће, које су у живим и прометним местима, и које се издају за станове од 43½ до 65 година укњижено на поседе по 3½, 4 и 4½% исплаћује се цела свота 85% од процењене вредности, са одбитком најмањих трошкова, стари дугови се без биљега групишу (конвентирају). Исто тако набављам зајмове и на обвезнице по најнижој каматној стопи, посредујем куповању и продаји земље како у најмањим тако и у највећим парцелама, у свима крајевима угарске круне, умољавам све оне, а нарочито Србе који су вољни непокретности купити или продати, да ми то једном дописницом јаве.

За веће зајмове посећујем лично, а упутства дајем сваком оном, ко приложи марку од 20 филера за одговор.

Љубомир С. Ћосић

612 10-20 Добрица (Kevedovra) torontal v. m.

МОГА, СЕЧКАР И ФИШЕР

У НОВОМ САДУ, Темеринска улица број 49/а.

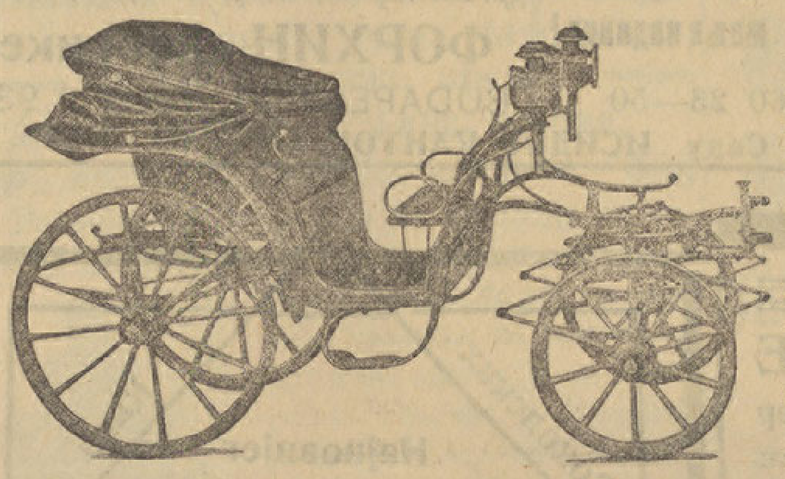

У новосаграђеној и знатно проширеној творници, коју смо свим модерним справама и машинеријама (које електрика креће) снабдели, израђујемо 581 8 13

СВАКОВРСНЕ

најмодерније каруце и кола.

Пошто смо сва тројица стручњаци, који смо наш посао у иноземству ваљано изучили, те смо у нашој творници и сами запослени, можемо за сваку израду **највећу гаранцију пружити и јефтиније него ико кола продавати** На стоваришту имамо готових кола. Илустр. ценовник бадава и франко.

Дражбени оглас.

Срп. прав. црквена општина у Кађу расписује јавну дражбу ради оправке своје цркве.

Цео посао зидарски, лимарски и столарски прорачуњен је у своти од 4998 К 80 пот.

План и прорачун може се видети код председника црквене општине.

Лицитација ће се одржати у недељу 10./23. јуна по подне у 2 сата у основној школи.

У име пишманлука захтева се од лицитаната 5%.

Црквена општина задржава себи право поверења према подузимачу.

У *Кађу* 27. маја (9. јуна) 1912.

Ст. Црнојачки перовођа. **Рада Танурџија** председник.

873 3—3

СТЕФАНОВИЋЕВА

КАВА

196 17—52

Ви можете мирно спавати!

ако натопите преко ноћи рубље са пирећим екстрактом „ЖЕНСКА ХВАЛА“, јер тада се нечистоћа брзо и лако сама од себе изгуби. Оног дана када се рубље пере помоћу САПУНА „ШИХТ“ са „ЈЕЛЕНОМ“ брзо и лако постане чисто - - - и као снег бело. - - -

Чистоћа и нешкодљивост САПУНА „ШИХТ“ и пирећег екстракта „ЖЕНСКА ХВАЛА“ зајемчена је - - - са 25.000 круна. - - -

Ни у сну

не можете слутити колико јада и муке уштедите, ако не купујете никакви ствари за прање осим пирећи екстракт „ЖЕНСКА ХВАЛА“ и САПУН „ШИХТ“, јер добијете добру робу, која Вам штеди рубље, а исто - - - тако и новац. - - -

Чистоћа и нешкодљивост САПУНА „ШИХТ“ и пирећег екстракта „ЖЕНСКА ХВАЛА“ зајемчена је - - - са 25.000 круна. - - -

739 1—1

Женидбена Објава.

У оскудици познанства тражим овим путем честиту Српкињу православне вере која треба да је родом из Турске и да је лепа, 17—21 год. стара себи за супругу. Ја сам момак 24 године стар православне вере родом из Турске, а од неколико година бавим се у Будимпешти, где имам своју шећерџиску радњу, коју сам намеран после женидбе још већма проширити.

Очекујем писмени споразум у којем треба приложити фотографију као што ћу и ја своју на захтев ставити на расположење. Тајност потпуно зајемчена.

Lambusch Kriszto 847 2—3

Czukorka üzlet Budapest, Rottenbiler utcza 48 sz.

618 3—13

— Обешењаче! Зар ти још ниси упамтио, да ја само **Јакобијеве антиникотин хилзне за цигарете** *пушим.*

= Од КОЛОМАНА пл. ФЕЛДЕША =

Апотекера у Араду произведен

МАРГИТ-КРЕМ

је најбоља помада за лице, која лице за 2—3 дана улепша и подмлади.

Маргит Крем је јединствено средство против пега, цигеричних флека, матесера, бубуљуца и т. д.

Маргит Крем је искључиво средство против осница меурића, црвенила руку, као у од сунца опаљеног лица.

Маргит Кремово чудновато дејство постоји у том што кад се њиме лице маже за 2—3 дана постаје чисто од пегавости и од цигеричних флека.

Маргит Крем је потпуно нешкодљиво без масноће и не сија се на лицу зато се може и на дану употребљавати

Цена је Фелдешовом Маргит Крему велика тегла К 2·— мала тегла К 1

МАРГИТ ПУДЕР бели, роза или крем К 1 20

МАРГИТ САПУН по комаду 70 потура.

Само је онда прави кад је на свакој кутији надпис гутори FŐLDES KELEMEN Apotheker in Arad,

Од подражавања ваља се чувати. 611 2—5

РОГАТАЧКИ

Темпел извор. Угличном киселином богато диететско столно пиће. Дјелује поспешујући пробаву и измјену твари.

Стириа високо концентровани медицинални извор, индициран код: крон. катара стомака, тврде столице, Бригтхове болести бубрега, тумора слезена, отврде јетара, жутице, болести измијене твари, катара дисалних органа.

Донати садржином најбогатији лековити извор своје врсти од најинтензивнијег дјеловања. Главне индикације: крон. превни катар, обстипација, жучни камен, деблање, костобола, Диабетес.

Најјачи, наравни извор магнезиј-глауберове соли.

= ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ = ЗА УГАРСКУ

ЈОСИФ ХОФМАН, Brest, V. Bátkory-gasse 8. 425 6—8

ОНО ЈЕ ПРИЗНАТО, ДА У КУЋИ НАМЕШТАЈА

Л. МЕНРАТ И СИН У НОВОМ САДУ

КОШУТ ЛАЈОШЕВА УЛИЦА БРОЈ 46—48.

НАЈВЕЋИ ИЗБОР СВИЈУ НАМЕШТАЈА

у солидној изради и јефтиној цени добити се може.

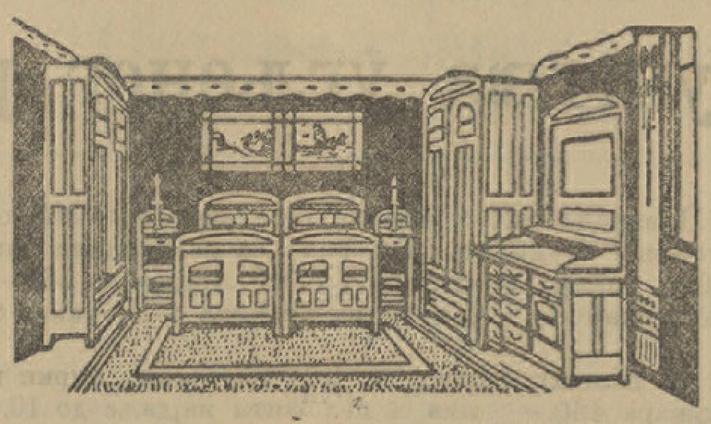

Велики избор у завесама, простирачима (тепиха), застирача за по стеље и столове, мадраца, дечијих кола, слика и огледала.

Основана 1845. г.

Телефон број 87.

У СВАКО ДОБА ИЗЛОЖБА ПОКУЋСТВА!

1802 2 26-50

„КРОАЦИА“ осигуравајућа задруга у Загребу

једини је домаћи осигуравајући завод. Утемељена године 1884.

ЦЕНТРАЛА: Загреб, у у властитој палачи, угао Моровске и Прерадовићеве улице. Подружнице и главна заступства: Осијек, Ријека,ка, Сарајево, Трст, Љубљана и Нови Сад.

Ова задруга прима уз повољне не увјете слиједеће врсте осигурања:

I. **Против штете од пожарара:** 1. Осигурања зграда (кућа, господарски зграда, творница 2. Осигурања покретнитнина (покућства, дућанске робе, господарских стројева, блага и т. д); 3. Осигурањаја пољских плодина (жита, сијена и т. д)

II. **Стаклених плоча против в разлупања;**

III. **На људски живот:**

1. Редовита осигурања: а) осигурања главница за случај доживљаја и смрти; б) осигурања мираза; в) осигурања животних рента:
2. Пучка осигурања на малле главнице без љечничке прегледбе.

IV. **Против тјелесних незгода:**

1. Осигурања против незгода појединца; 2. Осигурања против незгода на путовању сваке врсте; 3. Колективна и корпоративна осигурања.

V. **Против штета од туче;** 734 1—

VI. **Против провалне крађе:**

Задружна имовина у свим одјелимма износи	К 2,713.674.13
Од тога темељна главница	К 800.000.—
Годишњи приход премије	К 1,363.040·89
Исплаћене одштете	К 4,970.238·48

„ДЕСАНКА КРЕМ“

НАЈИДЕАЛНИЈЕ

улепшавајуће средство на свету!

После крема употреба пудера сасвим је излишна. Може се добити у свима апотекама, дрогеријама, парфимеријама и у већим помодним радњама. У ком месту нема, нека поруче код апотекара

СТАНИСЛАВА ПОПОВИЋА

у MARIAFÖLDE (Nagyteremia) Torontál m.

Најмању поручбину тачно и брзо извршујем са поштанским пошиљкама. Код 3 комада шаљем франко. Цена 1 круна. 498 10—

ЛИРИК ЛЕКОВИТО КУПАТИЛО ПРВОГА РЕДА.

СЛАВОНИЈА 523 6-10

СИГУРНО ЛЕЧИ: Алкално-Муријатична са јодном садржином топла „ВРЕЛА“ РАДИОАКТИВ 64° с.

реуму, ишијас, поремећај промене материја, диабетес, конституционе болести, дечје болести, желудачне болести и ексудате.

ЛЕЧЕЊЕ ЛЕТИ И ЗИМИ

На захтев проспекти шаљу се бадава.

ПОЗИВ

НА УПИС АКЦИЈА

Акционарског друштва угљеног рудника „СТУБИЦА“.

Решењем господ. Министра Народне Привреде од 3. Априла 1912. год. Бр 4387. одобрена су Правила Акционарског Друштва Угљеног Рудника „*Стубица*“. Циљ Друштва је откуп угљеног Рудника „*Стубица*“ са цекокупним инвентаром и *ексилоатација* истог.

Акционарски капитал износи 1,500.000.— динара подељено у 3.000 Акција по 500.— дин. комад.

Све су Акције већ уписане и потпуно уплаћене. Само једна трећина целокупног броја акција (1.000 комада) ставља се на расположење публици по цену од 510.— динара комад.

Ко жели да прибави ове акције, има да положи једној од доле означених фирми по динара 50.— за сваку акцију за коју ће суму добити уредну признаницу. Остатак куповне цене од динара 460.— има се положити најдаље до 10. јуна ове године заједно са повраћајем признанице кад ће купац добити сталну акцију.

Да би могли да купе акције и они, који немају за сада готовог новца, то су: **Београдски Кредитни Завод, Општа Привредна Банка** и **Савска Банка** вољни да приме акцијеА. Д. Угљеног Рудника Стубице у залогу са **400.**— по комаду, тако да је за упис по акцији потребно свега 110.— дин.

Упис почиње 26. маја и траје до 7. јуна тек. год.

Да би се могао створити што повољнији суд о економском и финансиском значају угљеног рудника „*Стубица*“, стављају се публици на расположење следећи подаци:

Геолошки Стубици лежи у добро познатој зони, која се простире од Млаве до Честобродице у дужину око 40 километара, а на којој је нађен угаљ на небројено места, као на пример у Сигама, Стрмостену, Равној Реци, Сењу, Доброј Води, Сисевцу, Дебелој Глави и т. д. У тој се зони налазе рудници угља који данас снабдевају у главном нашу домаћу потребу за угљем.

Г. В. Мишковић рударски инжињер и инспектор Рударског Оделења вели да се на терену искључивог права истраживања рудника Стубице, на коме је и сам Рудник, на небројено места појављује на самој површини повлата угља. Сам Рудник пак улази у један слој, који се према истраживањима вршеним поткопом и иначе, пружа у дужину од два километра. *(Мишковић.)*

Квалитет угља подудара се потпуно са *Сењским*, који је већ уведен и који се веома тражи. Угаљ је анализиран у хемиској Лабораторији Рударског Оделења Министарства Народне Привреде, и том анализом утврђено је, да је чист и да има врло мало пепела и врло мало сумпора. При сагоревању не даје никакву згуру. Као сведочанство квалитета угља нека послужи факт, да су ове године готово све цигљане у Србији покриле своје потребе у угљу код Рудника СТУБИЦЕ. Рудник Стубица има ове године за своје муштерије: г. г. В. Тешића, Удеоничку Задругу, Милоша Јаћимовића, Викторовића и Калеића, Владу Брунцлиха, Селаковића, Керамичко Друштво, Илију Милишића, Бошка Чупића, Димитрија Павђелу из Београда, Бранка Јефремовића из Смедерева, Симу Николића из Ниша, Т. Карабеговића и Ђуричића из Крагујевца, Фабрику Шећера из Ћуприје, Пивару Мих. Косовљанина из Јагодине и т. д.

Рудник и његов инвентар. Рудник има три поткопа који су израђени по свима правилима рударске технике те омогућавају врло рационалну експлоатацију у даљој будућности. Поред тога Управа Рудника стално ради даље на отварању нових и продужењу старих поткопа, пошто је то правило код рационалне обраде рудника.

На Руднику се налазе зграде за канцеларије, станови за особље, и читава радничка колонија, са једном великом бараком, и шталама са 60 волова и коња и 200 вагонета. Вредност тих инвестација износи преко 200.000.— динара. Даље, Рудник је везан својом сопственом пругом и телефоном у дужини од шест и по километара са државном железницом Сењски Рудник—Ћуприја. Та пруга стаје такође преко 200.000.— динара. Свега три приватна рудника у Србији су везана сопственом пругом за државну пругу.

Годишња потреба за угљем у Србији. Према подацима за последњих пет година Србија троши годишње око 40.000 вагона угља. Та потреба за угљем у земљи скаче са 2—3.000 вагона годишње, што је врло појамно с обзиром на нагао полет индустрије у земљи. У Србији се производи око 30.000 вагона угља због чега се још увек увози велика количина. Према томе, домаћим рудницима стоји отворено поље да подмире домаћу потребу. Дефицит домаће производње износи око 30 вагона дневно, а то је количина која даје маха за најмање још два велика рудника. Али чак кад и српска производња достигне висину домаће потребе за угљем, још увек има она великог шанса с обзиром на факт да Бугарска и Турска немају угљених рудника и да највећи део потребе покривају са стране.

Положај Стубице географски и саобраћајно. Стубица лежи на осамнајест и по километра далеко до Ћуприје, на прузи *Ћуприја—Сење*. Према томе, она се налази у центру Србије, а то је у крају у коме ће се сконцентрисати целокупна индустрија српска, у коме се и сада налазе, сем Београда, највећа индустриска предузећа, као што је Пивара Косовљанина, Фабрика Цемента у Поповцу, Фабрика Стакла, Кланица у Параћину, Фабрика Шећера у Ћуприји, која сама троши годишње толико угља колико је за сада целокупна производња годишња. Рудник—Стубица лежи такође на прузи Ћуприја—Сење, тако да угаљ из окна Стубице иде право на стовариште фабричко. То је важно због тога што на прузи Ћуприја—Сење не постоји она, тако непријатна, појава оскудице вагона у јесен, и што према томе Стубица има у свако доба могућности да извезе 8—10 вагона дневно, и да их ликерује непосредно муштерији. Фабрика Шећера у Ћуприји закључила је са Управом Рудника Стубице 850 вагона угља за другу половину ове године.

У осталом од свих рудника у Србији Стубица ће најмање патити од оскудице у вагонима, због тога што ће у Ћуприји у јесен услед довоза репе бити стално велика количина празних вагона, који се могу одмах товарити угљем.

Дакле у погледу тржишта и у погледу саобраћајном Стубица има јединствен положај.

Рентабилитет. Цена је угља у Србији врло велика. То долази отуда, што Србија нема излаза на море, међутим домаћа производња није није довољна да покрије домаћу потребу већ се мора да увози. Цена угљу утврдила је Управа Сењског Рудника још пре много година, и она се до данас није променила и неће се променити све докле год се домаћа производња не дигне на висину домаће потребе.

Угаљ се продаје у Србији:

Прва класа 250·— динара вагон
Друга „ 200·— „ „
Трећа „ 145·— „ „
Фердер коле (просечно) пак продаје се 180·— динара вагон.

Трошкови око производње једног вагана угља нису никаква тајна, јер у близини Стубице ради држава већ 20 година. Ти трошкови износе

Вађење угља у акорд	Динара	35.—
Пренос до рампе сопственом железницом	„	35.—
Грађа и остали материјал	„	3.—
Технички и административни трошкови	„	22.—
Свега	динара	70.—

Према томе вагон угља који се продаје 180.— дин. стаје свега дин. 70.— значи да се зарађује по вагону 110.— дин. или округло 100.— дин

Рудник Стубица извози од 1. јануара непрекидно 8 вагона дневно а од 1. јула извозиће најмање 10 вагона. Према томе може се узети да ће производња у првој години изнети најмање 3 000 вагона. На 3.000 вагона износи бруто зарада најмање 300 000,— динара, *што чини на капитал од милион и по динара 20%. То значи да ће чиста зарада бити најмање 15%.*

Производња угља у Руднику Стубици скаче из године у годину. У 1913. год. износиће најмање 5.000 вагона у ком ће случају зарада бруто бити 500.000 дин. или 30% од капитала За 3—4 године Рудник ће производити онолико исто колико производи држава у свом руднику у непосредној близини, а то је 30—40 вагона дневно. У том случају биће зарада 900 000 – 1,200.000 динара, а то је 60% — 80% од капитала. У случају да цена угљу падне за читавих 20% зарада ће још увек износити 35% бруто од капитала.

Као што се из ових опште познатих цифара види, индустрија угља спада у једно од најрентабилнијих предузећа у Србији, и Акције Акционарског Друштва Угљеног Рудника „*Стубица*“ биће без сумње једне од најбољих индустријских папира на нашој ефектној пијаци.

Данашњи сопственици Рудничке Стубице **Ћирковић и Компанија** који се већ 20 година баве с успехом угљарском трговином, и који су најстарија кућа за ту грану трговине у Србији, задржавају знатан број акција.

Чланови фирме г. г. А. Д. Ћирковић и др. Јован Брабец улазе у Управи. Одбор Акционарског Друштва желећи да и у будуће приме на себе бригу о друштвеним пословима, а то је пак веома важан моменат, као што је за свако предузеће најважније да му Управа остане у рукама стручних људи.

Управа Рудника Стубице продала је у напред целокупну производњу за ову годину.

Централни Кредитни Завод у Новом Саду, Српска Централна Банка у Сарајеву, Српска Народна Банка у Сарајеву, Француска Српска Банка у Београду, Филијала Прашке Кредитне Банке у Београду, Београдска Трговачка Банка, Београдски Кредитни Завод, Земаљска Банка у Београду, Општа Привредна Банка у Београду, Месарска Банка у Београду, Савска Банка у Београду.

893 1—2

Централна радња Ћирковић и Комп.

Електрична штампарија дра Св. Маленића у Новом Саду.